

MUSEITIDNINGEN

Medlemsblad för Råå museiförening

HÖSTMÖTE

I Raus Församlingsgård, ingång från Kielergatan

Torsdagen den 21 oktober 2004, kl. 19.00

Rapporter och information

Servering av gott kaffe och goda kakor, pris 25 kr

Hans Backe kåserar och visar bilder:

Bananens resa från Centralamerika till Europa

Saléns kylfartyg M/S Snow Land lastar bananer i Guayaquil, Ecuador 1980. 300 000 lådor bars ombord varje resa. Foto Hans Backe.

Bland döda ting i ett levande museum

Föreningens nya ordförande, Marianne Wittgren, förevisar den återupbyggda delen av Bröderna Linds motorverkstad. Foto Cal Åström.

Första maj fick jag som ny ordförande förtroendet att hälsa välkommen till en spännande säsong 2004. Såväl exteriört som interiört är det ett påtagligt förändrat museum som möter besökarna. Byggnaden har blivit mer harmonisk med motorhallen som pendang till båthallen, tycker många.

Invigningen förrättades av professor Hans Rausing som höll ett tal som berörde oss alla (se sidan 4). Hans eloge till alla aktiva på museet värmdes i snålblåsten. Många förväntansfulla besökare njöt när dunket från tändkulemotorn markerade att nu var det klart att stiga in.

Man kan ha många åsikter om gångna sommarens väder, men det har varit strålande för antalet besökare på vårt museum. Många har tagit tillfället i akt att lära sig mycket om det vi visar. Uppskattande ord

får vi höra ofta. Både den stora mängden föremål och den pedagogiska uppläggningsen med informativa skyltar imponerar på våra besökare.

Vi har under den gångna säsongen fått stor uppmärksamhet i media. Det passar väl in i vår strategi. Vi vill både höras och synas. Vårt museum är värt all uppmärksamhet.

Motorverkstaden

Med stor glädje har vi visat upp vår nya motorhall med en uppbyggd modell av Bröderna Linds verkstad. Motorer av olika sorter finns utställda och det härliga dunket från våra tändkulemotorer har hörts vid ett flertal tillfällen. Det har lockat många besökare till museet. Men motorhallen precis som övriga museet blir aldrig "färdigt". Ständigt är något på gång precis som det

ska vara bland döda ting i ett levande museum.

Titanic

Det har varit stor mediabevakning kring Tolkiens böcker om Sagan om ringen. På museet har vi i år haft förmånen att ha vår egen saga. Den ring som det handlar om är en del av Joakim Svenssons Titanicutställning. Tänk vad en ring kan berätta! Många av årets besökare har kommit just för att titta på Titanic. Ämnet fascinerar människor i alla åldrar utifrån olika förutsättningar. Vi hoppas att inte minst alla de ungdomar som besökt oss under säsongen för att studera Titanic ska ha fått lust att komma tillbaka. Ett museum ska vara en mötesplats där generationer möts och lär sig av varandra.

Fruentimmersaffärer på Råå

Kvinnogruppen har på ett förtjänstfullt sätt lyft fram fyra starka kvinnor med Råå som verksamhetsområde. Många besökare har blivit smått nostalgiska när de sett de gamla tingen från såväl skoaffär, mjölkaffär som café. Konstnärinnan Maja Sjöström, en av de fyra, kunde säkert ge underlag till en egen utställning. Hennes textilier kan fortfarande beskådas i Stockholms Stads- hus.

Erik Engqvists keramik

I en monter visades Engqvists keramiska föremål. Vackra till både färg och form.

Glädjande att kunna visa alster från ”en påg från Råå”. Som komplement fanns ett trevligt fotomontage kring konstnären.

Golden Lady

Inför denna säsong blev Golden Lady försedd med vindroder. I båthallen finns nu, förutom båten som Kurt Björklund gjorde sina världsomseglingar med, alla hans medaljer och alla de vackra snäckor som han tagit med sig hem. Nu känns det bra, säger Kurt. Vi i museiföreningen säger tack till honom.

Medlemsvärvning

Råå Museiförening är beroende av att ha en verksamhet där många lockas att komma till vårt museum för att titta på våra samlingar och våra specialutställningar. Vi behöver också många medlemmar som är villiga att stödja oss. För att öka detta antal har vi bestämt oss för att dela ut detta nummer av vår medlemstidning till alla i vårt närområde för att på så sätt sprida kunskapen om vårt museum.

Vi har ett viktigt kulturarv att förvalta. Detta kräver både kunskap och engagemang.

Tack alla ni som på olika sätt med såväl kunskap som engagemang gjort denna museisäsong så framgångsrik!

Råå i september

Marianne Wittgren
ordförande

Råå Museiförenings styrelse

Efter årsmötet 23 mars 2004 har styrelsen följande utseende:

Marianne Wittgren, ordförande
Hans-Ingvar Green, vice ordförande
Eva Olsson, sekreterare
Bengt Magnemark, kassör
Siv Olsson
Bengt Rådbrink

Michael Backe
Gunilla Kittel
Ulf Bjernstål

Hans Backe, suppleant
Jan-Arthur Delin, suppleant

Lär av de gångna generationerna!

Hans Rausings invigningstal 1 maj 2004

Hans Rausing inviger nybyggnaden. Foto Ingemar Wideberg.

Mina damer och herrar,

Först av allt vill jag på allas vägnar, på hela Sveriges vägnar, tacka alla dem som lagt ned tid och möda på att skapa detta museum, och inte minst nu hallen för glödkulemotor-teknologi.

Det är alldeles nödvändigt att bevara äldre tiders kultur, i vidaste bemärkelse, inte bara som tavlor och musik. Vi kan aldrig förstå vår egen tid om vi inte förstår vad som ligger bakom.

Men allt glömmes så lätt. Hur många minns idag att Råå, när min far bodde här som pojke, var en av Sveriges största "övervintringshamnar" för fraktskutor, båtar med mellan 50 och några hundra tons displacement, tror jag.

Kan ni tänka er hamnen här fylld av sådana skutor? Kan ni tänka er dessa kaptenen, skeppare, som satt på bänkar här vid

hamnen och berättade upplevelser för varandra? Min far berättade att han ibland satt bredvid och lyssnade. Dessa små segelskepp med tändkulemotorer gick så långt som till Afrika och till Kina.

De måste övervintra i en säker hamn, och den nödvändigheten understrykes av en medeltida landslag som bestämde att den som seglar på Östersjön under vintern "är som självspilling att betrakta." Att segla här under vintern betraktades som självmord - och med all rätt. De hade ju inga motorer.

Det vet vi ur vår egen släkt här. Stormen var hård natten mellan den 30/3 och 31/3 1896. Då gick min farfars svåger, Samuel Andersson, under. Han var 33 år gammal.

Det enda man fann var båtens namnbräda "Elisabeth" och hans sjömanskista med finkläder.

Jag överlämnar här till museet en fotokopia av hans sista brev som jag fått av Samuels barnbarn Margareta Wideberg:

Trelleborg den 20 mars 1896.

Älskade hustru och barn lef väl.

Härmed vill jag underrätta dig min vän att vi är lyckligt och väl komna fram. Det var bra drygt för vi fick motvind, om söndags eftermiddag ankom vi på Köpenhamns ridd. måste vi ligga der för motvind och tjocka tills i går eftermiddag, då blev vinden Nordvest så lyfte vi ankar och segla. så kom vi hit i dag. det är tråkigt när man får motvind för då blir det alltid så långvarigt men det kan ingen hjälpa. vi kommer att börja lasta i morgon så vi blir inte klara att gå ut förrän i nästa vecka om Gud ger oss vind så vi kan.

hälsan har jag Gud ske lof och jag önskar eder mina älskade detsamma.....

glömm du väl inte att skrifa till Gefle då jag får veta hur ni har det, adresserat till hamnkontoret. Nu har det gott Gud ville hjälpa oss så vi kom lyckligt fram och det tror jag nog han gör också.

kära hälsningar till alla men den käraste till dig min vän och våra kära små.

Din vän Samuel.

Hade hans båt haft motor hade han överlevt.

Många båtar gick under. Från en kastade skepparen ut ett flaskpostbrev när allt hopp var ute. Jag har aldrig sett det, men minns det väl från min fars eller kanske farfars berättelse. Brevet var enkelt:

Stormen är hård. Vi är förlorade. För en halvtimme sedan spolades min gamle styrman, som varit hos mig i 20 år, överbord.

Fartyget håller på att vattenfyllas. Hälsningar till familjen följde.

Segelskeppens tid var förbi, eller åtminstone var mycket av riskerna med sjöfart förbi när tändkulemotorn kom.

Den var enkel, säker och billig. Den tålde nästan vilken brännolja som helst. Framför allt kunde den byggas i små enkla verkstäder överallt, och därmed spreds den snabbt. En parentes: den bensinmotor som satt i världens första fungerande flygplan var hemmabyggt av bröderna Wright. Motorer var enkla på den tiden, och oljepriset mångdubblades inte av skatter.

Råoljemotorn, tändkulemotorn, revolutionerade sjöfarten, och inte minst fisket. Den revolutionerade också stationära industrier: i hembygds museet i Hallavara nära Torekov står t.ex. en såg som drevs av en sådan motor.

Våra förfäder skapade en ny värld, byggd på billig energi. Dagens politiska målsättning är att skapa en ny värld byggd på utomordentligt dyr energi, och den innebär fattigdom för alla.

Det är dessutom inte bara en fråga om energikostnad, utan kanske framför allt om skatter. I England glider just nu 2 miljoner jobb över till Indien.

Museet här skall påminna oss alla om de möjligheter som fanns, och därmed om alla de möjligheter som finns. Vi måste ta dem tillvara. Vi kan inte leva på att tvätta åt varandra. Vi måste skapa, gå vidare. Detta museum visar utmärkt väl hur vi en gång gjorde det, med mycket enkla medel. Museet skildrar de facto människors liv och arbete.

Låt oss förbli värdiga de gångna generationerna!

Hans Rausing

Mera vilja än vapen

Rååminnen från beredskapstiden

Soldater var inkvarterade bl a i Tullbevakningsexpeditionen, nuvarande sjöscouternas hus. I högra delen av huset var några år tidigare museets första samlingar exponerade. Övre raden: Henry Friberg, Artur Persson och Bernhard Nilsson. Nedre raden: Kalle Bourgman, Olof Rundquist, Bror Karlsson och Nils Knutsson. Foto ur museets arkiv.

Taggtråden, mörkläggningen, kokvagnarna, dansbanan, föräldrarnas tisslande och viskande på kvällarna, ransoneringskupongerna — minnesbilder från en beredskapsperiod som från krigsutbrottet första dagarna i september 1939 och fram till våren -45 satte sin prägel på mycket av vardagslivet i vårt samhälle.

De som föddes strax före och under krigsåren har få egna minnen från denna tid då de vuxna levde med oro inför den fientliga aktivitet som fanns bara få kilometer ifrån oss. De som vid den tiden var barn men på väg in i tonåren, har andra minnen, världen kom till Råå. Militärförband anlände i april 1940 och placerades ut på mer eller mindre fungerande inkvarteringar i samhället. De unga vapenföra männen blev inkallade trots brist på tidigare utbildning.

Våra barn och barnbarn vet alltför lite om hur kriget 1939-1945, och kanske allra mest Tysklands angrepp på Danmark våren 1940, förändrade tillvaron för deras far- och morföräldrageneration.

Många rååbor har starka, till och med dramatiska hågkomster från krigsåren, men främst har mina frågor till dem som upplevde beredskapstiden varit inriktade på personliga vardagsminnen. Jag har haft intressanta samtal med bland andra Eric Björck, Nils Pålsson, Iris Pråme, Siv

och Curt Olsson, Olly Andersson, min barndomsgranne Birgit, min syster Britta och många fler som under den här sensommaren/hösten kommit i min väg. Förhoppningsvis blir deras minnesbilder en påminnelse om dina/era minnen. De dramatiska krigsåren tål att berättas om för dem som är unga idag. Och gör det NU! Passa på nästa gång du går och handlar och möter barndomsvännerna, fråga, berätta, minns och berätta vidare till de unga.

Vår beredskap är god!

De orden sitter djupt hos många svenskar. Per Albin Hanssons ”bevingade ord”, som han ständigt återkom till i sina radiotal under orosåren, skulle invägga svenska folket i en trygghet som det inte fanns någon verklig grund för. Sanningen om den svenska försvarsmaktens beredskap (brist på beredskap) var väl förborgad för den stora allmänheten. Och tur var väl det.

Först en kort påminnelse om tidpunkter och faktauppgifter kring krigets utbrott och förlopp, med tonvikt på det som berörde vårt närområde.

Oron i Europa under senare delen av 1930-talet ledde till en ny försvarsordning 1936, flygvapnet, luftvärnet och i någon mån armén fick förstärkning. Men från 1925 och fram till -41 hade många unga män undantagits från värnplikten. Åtskilliga av de unga som mobiliserades vid krigsutbrottet var utbildade och hade sällan någon erfarenhet av avancerade skjutvapen.

1938 hade Österrike tvingats ansluta sig till Tyskland, i april 1939 var det Tjeckoslovakiens tur och i augusti kom kraven på Polen. Landets regering accepterade inte Hitlers krav och kriget var ett

faktum. Den 1 september 1939 förklarade Tyskland krig mot Polen. Två dagar senare förklarade England och Frankrike krig mot Tyskland. Sverige mobiliserade främst österut och längs sydkusten men efter Rysslands anfall på Finland den 30 november flyttades försvarsstyrkor upp till landets norra gräns, till Gotland och förstås till Stockholmsområdet..

Det som främst kom att påverka den stora mobiliseringen till våra trakter var Tysklands ockupation av Danmark den 9 april 1940. Danska regeringen bestämde sig för omedelbar kapitulation efter ett symboliskt motstånd och den så kallade samarbetspolitiken inleddes. Under två dygn omfördelades Skånes försvar. Från Skånes öst- och sydkust gjordes stora förflyttningar till västkusten. En tysk invasion över Öresund bedömdes som överhängande. Området kring Helsingborg med sitt ringa avstånd till Helsingör prioriterades. Malmöregionen och kusten från Landskrona och upp mot Viken och Höganäs fick hög beredskap. Våren 1940 var läget spänt men på sommaren trappades beredskapsstyrkorna ner något för att senare i olika perioder intensifieras från hösten -40. Många kallades in under upprepade perioder.

Under de första krigsåren organiserades ett mera avancerat försvar. Längs vår kust byggdes den så kallade Per Albinlinjen färdig. På Råå finns fortfarande åtskilliga värn och bunkrar fullt synliga. Stridsvagnshinder ställdes upp inne i samhället. Vår öppna kustlinje var inbjudande och Råå hamn men fram för allt Kopparverkshamnen ansågs vara frestande mål vid en befarad tysk invasion. Redan den 10 och 11 april nådde mobiliseringen oss på Råå och vårt samhälle blev förläggningsplats för olika beredskapsför-

band både från vårt närområde, Helsingborg och grannkommunerna och från övriga Sverige. Livet blev annorlunda.

Hösten 1943 när Tysklands krigsframgångar avtog började en mera organiserad motståndsrörelse växa sig stark i Danmark. Den 29 augusti genomförde Tyskland en militärkupp, samarbetsavtalet bröts, en tysk rikskommissarie tillsattes och nu intensifierades motståndet, sabotage och proteststrejker blev vanligare men möttes av en hård fiende. Motståndsmän avrättades och tyskarna började göra razzior mot judar i landet. Närmare 7 000 judar lyckades gömma sig i Danmark för att senare fly till Sverige. Det är denna dramatiska höst som lämnat många starka minnen hos äldre rååbor. Framför allt hos många av de fiskare som på olika sätt var inblandade i transporter och människosmuggling.

Från den perioden finns många historier att berätta. Redan i april -41 hade Råå Barnhem fått ta emot flyktingar, och under tiden som följde tog många sig till vår kust, men det var hösten -43 som blev den stora prövningen på rååfiskarnas och andras mod och goda vilja.

Så minns jag...

—Dom kom i hästdragna vagnar tidigt på morgonen, mjölkkanorna hängde på vagnarnas utsida, så berättar Olly Andersson som arbetade på Råå Mejeri. De skulle nog till en av de förläggningar som var alldeles i närheten, ungefär vid Petterssons plåtslageri. Jag kommer ihåg att en av soldaterna hade med sin fiol och att jag ofta hörde honom spela så vackert.

Olly berättar också om hur avspärrningarna, som snabbt byggdes upp av taggtråd nere vid hamnen, innebar att hon behövde en passersedel för att komma

ner till tvätteriet som hamnat på ”fel sida”. Hennes bror Hugo skulle följa med henne för att få en passersedel, men Olly som var van att ta emot varuleveranser på mejeriet bad militären om en ”följesedel”. Stackars bror Hugo skämdes över sin syster och förklarade för föräldrarna att han minsann aldrig skulle följa med Olly mera.

Curt Olsson var tio år när de stora beredskapsgrupperna kom i april och för en så ung pojke var soldater kanske mer spännande än skrämmande.

—Snabbt skulle dom bygga upp skyddsvärn nere i allén, det jag minns var förstas det som byggdes nedanför Coyetsgatan. Dom hade inga spadar och dåligt med verktyg så man rekvirerade från Thara Lundgrens järnaffär en bit upp i gatan. Virket lär ha hämtats från Timmerprodukter. Man byggde träställningar och täckte med jord för att få ett någorlunda skydd ut mot kustlinjen. Och längs med stranden byggdes taggtrådshinder. Det tog tid innan cementbunkrarna och stridvagnshindren kom upp. All taggtråd som placerades ut längs kusten och på flera ställen där tillfarer skulle spärras tillhörde de starka minnena. Vi hade ju trupper förlagda runt om oss, både i Betelkyrkan och på Coyetsgatan 1. Både Missions- och Emanuelskyrkan tror jag användes, liksom skolans gamla gymnastiksal, Ankaret på Mårtensgatan och flera privata hus.

Min äldre bror Reinhold blev inkallad men han tillhörde dem som aldrig fått någon utbildning, far kunde betydligt mera. Det var märkligt.

Kokvagnarna tillhör förstas de positiva hågkomsterna. Det stod en där Göran Bengtssons hus sedan byggdes och till

det koket gick vi barn gärna och fick spisbröd (det hette så då) och rester från den lunch som serverats.

Iris Pråme hade hunnit bli skolflicka när beredskapen slog till.

— Det blev livligt på Råå! Mors café (hörnet Batteritorget/Skepparegatan) var ständigt fullt, det låg militärer förlagda runt omkring där vi bodde, på skolan, i Missionskyrkan och ner mot hamnen. Så det var mycket kaffekokning och bullar som skulle bakas.

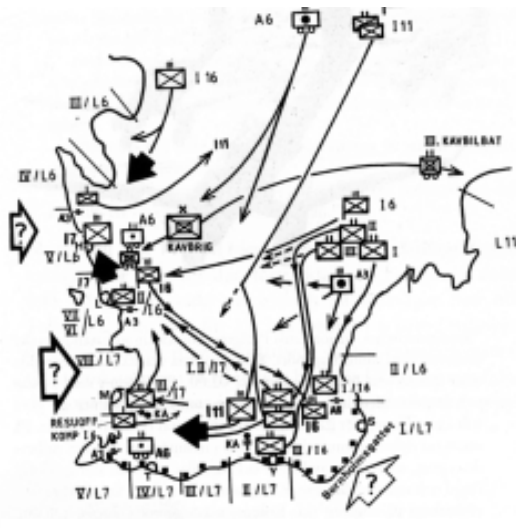
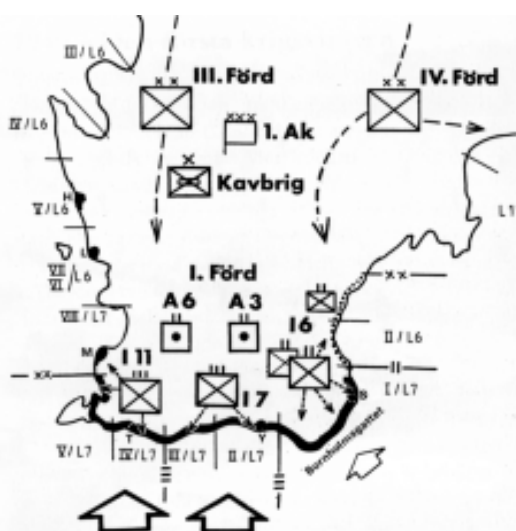
Mörkläggningen tror jag att vi alla har starka minnen ifrån. Och mitt minne av far i landstormens uniform är väldigt tydligt. Vi tyckte att han var så stilig.

Hotet om evakuering spred förstas viss ängslan. Alla skolbarn skulle ta med sig och visa upp lakan och handdukar med

namnlappar för ”Fröken”. Allt skulle finnas tillhands vid snabbevakuering. Mor hade ju mycket att stå i så min äldre syster Anna-Stina och jag visade upp samma utrustning, min syster på förmiddagen och jag efter lunch.

Vägspärren på Landskronavägen, eller Nya vägen som vi sa sattes nog upp snart efter tyska angreppet på Danmark. Man placerade taggtrådshinder som ett jättemiträcke där vägen var så rak att man befärade att flygplan skulle kunna landa. Bilarna fick köra utmed på smala vägbanor.

Och vem minns inte Nelly Björk och hennes verksamhet (Museitidningen nr 2/2003) Till tant Nelly skickades man med fars håliga strumpor, neg djupt och bad att få dem ”förfotade”. Det var ju ”kupong” på textil, skor och kläder så det

Efter tyskarnas anfall på Danmark bedömdes faran för en tysk invasion över Öresund som överhängande. En stor försvarsstyrka flyttades från södra till nordvästra Skåne och ett stort antal soldater inkvarterades här, bl a på Råå. Kartorna visar truppernas placering i början av kriget tv och efter invasionen av Danmark th.

Kartorna är hämtade ur E. Kjellqvist "Världskrig och beredskap i Norra Skånska Regementet 1811-1994", del 1 (1994).

Olaglig bild tagen från takvåningen på Holms järnhandel. Fotograferingsförbud rådde när stridsvagnshindren byggdes. Foto ur museets arkiv.

gällde att ”vända och sy om” och att riva upp och sticka nytt.

Självklart minns jag dansbanan ner vid Åkroken. Jag och mina kompisar var ju för unga för att få dansa men spana in de äldre flickorna gjorde man ju. Kollade vem som dansade med vem och hur dom dansade. Här möttes både vänner för stunden och sådana som än idag är gifta med varandra.

Så minns jag förstås den dramatiska hemresan med tåg från moster i Marieholm. Delar av en nyslaktad gris skulle hemföras nedpackad i en resväska som far lyfte upp på hatthyllan. Det var ju en ”svart gris”. Efter en stund droppade något ner på mitt huvud, men ett ”sitt stilla” viskades uppfordrande från mor, som väl hemkommen deklarerade att ”aldrig mer”, då fick vi hellre vara utan kött på bordet.

—När larmet gick skulle vi ta våra ytterplagg och springa till hotellträdgården och gömma oss i buskarna. Siv Olsson berättar om skolans träning i snabb evakuering. ”Larmet” var en ”sillaklocka” som lärarinnan ringde i. Flickorna fick skynda till buskarna och pojkarna som kunde springa fortare fick gömma sig längre bort utmed ån.

Mörklägningen och taggtråden vid hamnen och längs stranden är för Siv, som för de flesta, tydliga minnen. Man måste ha passersedel eller bo så att vakterna kände igen en för att få bada vid stranden. Siv är också den första som berättar om ”spärren” vid Holms Järnafär. På övre Lybecksgatan mellan Järnafären och Raus Sparbank ställdes två stenistor ut för att hindra fienden att köra in i samhället. Dagtid flyttades de åt sidan så att fordon kunde passera, ett

tungt jobb verkar det som när man ser fotot på detta uppslag.

Rååborna stängde verkligen in sig nattetid. Utanför de olika förläggningarna fanns vakter på post och de gick sina rundor för egen och samhällets trygghet. På tillfartsgatorna ställdes hinder upp, vilka sköts åt sidan på morgonen och i hamnen mellan Piren och vågbrytararmen drogs varje natt ut och ankrades upp ett gammalt ångfartyg som täppte till hamninloppet. På morgon halades båten åt sidan så fiskebåtarna kunde gå ut.

Nils Pålsson var sjutton år 1940 när tyskarna invaderade Danmark. Hans far och äldre bror hade gått västerut tidigt för att fiska och fick uppleva hur tyska båtar kom nära längs den danska kusten och tyskt flyg flög på låg höjd.

Nils gick fortfarande i skolan så de tidiga minnena från beredskapstiden på Råå är en blandning av oro för far och bror men också en upplevelse av hur mycket som plötsligt hände på samhället.

—Här fanns så många nya människor som rörde sig ute, vi pojkar var förstuds inte odelat positiva till de militärer som plötsligt blev våra konkurrenter om töserna. Dansbanan var populär (Nils och flera andra kallar dansbanan Rååmusen, men Curt Persson skriver ”Blå musen” i sin artikel, Råå under kriget, som ingår i boken Freden i Centrum). Här träffade både flickor och damer nya beundrare och det var väl inte så uppskattat av oss unga män. Men på Hotellet var konkurrensen än värre, det var inte många som kunde hävda sig mot stiliga officerare och underofficerare med guld på uniformerna.

Raus mark, den lilla skogen öster om Råå, var populär mötesplats för nyfunna

kärlekspar. Så då hämnades väl vi killar lite och smög efter och ”spissade”. Vi var inte ensamma! Nä jag ska inte avslöja vilka vi spanade in oss på.

För Nils är det minnena från faderns och andra fiskares modiga färder för att rädda flyktingar längs med kusten som lämnat de starka avtrycken i beredskapstidens minnesbok.

I en intervju 2002 berättar han om djärva, flera gånger återkommande räddningsaktioner som hans far och äldre bror var aktiva i. Telefonsamtal, hemlighetsfulla signaler och så hämtningar nattetid ute vid fyrskeppet ”Lappegrund”.

—En ständig påminnelse om krigets närhet för oss alla var de nattliga överflygningarna och de ljussken vi såg när tyskt luftvärn i Danmark besköt engelska plan. När vi låg ute och drog sillagarn hände det att tyska lustvärnet sköt efter en engelsk flygeskader och att krevader från det damp ner i vattnet.

—Det var nog lite spännande för oss som var unga flickor, jag minns året då jag var femton och blev uppjuden av en pojke från Linköping på dansbanan. Han var nitton. Att få vara ute på kvällarna var ovanligt, så det minns jag som väldigt stort, berättar min barndomsgranne Birgit Svensson. Men när far, som arbetade på Kopparverket, blev inkallad var det en knappast en positiv spänning, jag tyckte förstuds att det var förfärligt. Jag minns att jag gick hem till mor och grät och trodde att nu skulle han ut i kriget.

Ransoningarna har jag väldigt tydliga minnen av. Jag tror att jag har kvar en hel del kuponger, kaffe, socker, kött, bröd inte mjölk men grädde väl var det ransoning på. Tänk vad man sparade

och klippte, halv och hel kupong. Ibland kunde man byta eller köpa av någon som inte behövde allt.

Så till slut ett av de mest dramatiska minnena från krigsåren. Eftersom det bara delvis är knutet till Råå får det trots dramatiken komma sist. Eric Björck hade gjort sin värnplikt på pansarskeppet Sverige, han var s.k B-klassare och titulerades flaggkorpral. 2 september 1939 kom inkallelsen till då 26-åriga Eric, först till Karlskrona och sedan snabb placering som styrman och ansvar för båt i Limhamn.

När flyktingströmmen från Danmark blev allt intensivare dirigerades hans båt längs kusten, Skanör, Barsebäck, Landskrona och Råå. Det dröjde innan han fick veta anledningen till förflyttningarna.

Motståndsrörelsen förmedlade till Sverige information om var och när det fanns båtar som var på väg över sundet och som behövdes svenskt skydd. Erics båt tillhörde Öresunds marindistrikt och bland många minnesrika uppdrag och bland många minnesvärda flyktingar så finns förstås ett extra starkt. Den tredje oktober 1943 kommenderades man ut för att möta en vit fiskebåt. Tyska båtar rörde sig ständigt i sundet mer eller mindre aktivt. Man följde den vita båten i land. Bland de judiska flyktingarna fanns två äldre män och när de överlämnade sina passhandlingar till Eric Björck kände han igen namnen. Den kände atomfysikern Niels Bohr och hans bror Harald fanns på båten tillsammans med flera unga forskare och andra judiska flyktingar. Man hade under tre veckor bytt vistelseplats varje natt, Gestapo hade påbörjat sina razzior i Köpenhamn och nu hade flykten lyckats. Eric fick lova

absolut sekretess och inte ens hans hustru Britta fick veta något förrän långt efteråt.

—...och egentligen ska du inte heller veta, säger han till mig. Men jag har ju förstått att den fantastiska historien har smugit sig ut till många även om den var en nyhet för mig.

Nu har jag med råge överskridit det utrymme som jag tilldelats och både militärhistoriska fakta och de minnen från beredskaps/krigsåren, som våra föräldrar ofta återberättade för min syster och mig, har inte fått plats.

Men en uppmaning vill jag ta plats till, ni som har foton från beredskapstiden och som kanske inte längre vill spara dem själva lämna dem gärna till museet som har så lite dokumentation från den tiden. Skriv namn på kortens baksida på dem ni känner och varför inte skriva ner egna minnen från tiden.

Och så till sist, berätta era minnen för barn och barnbarn, inte bara de lite lustiga utan om hur det känns att leva med oro för invasion och krigets avskrämdhet så nära. Ett besök på Beredskapsmuseet i Djuramossa kan vara en god påminnelse om vad som hände också i vår idyll för inte så många år sedan.

Utöver mina samtal har jag läst och hämtat information i Erik Kjellqvists kapitel "Världskrig och beredskap" i boken *Norra Skånska Regementet* (1994), i Göte Fribergs bok *"Stormcentrum Öresund"* (1977), i *"Freden i centrum"* där bl a Curt Persson medverkat samt i *"Taggträds-kust"*, en liten bok skriven 1979 av helsingborgare som upplevde krigsåren.

Stina B-son Norling

Info-sidan

Tidigt julklappstips!

Filmen om Råå 1948-49 av Harry Perborn finns nu på DVD och kan köpas för 200 kr på museet under onsdagskvällar kl 17-20 t.o.m. 1 december.

Du kan även beställa den genom att sätta in 250 kr (inkl. porto och administrationskostnader) på föreningens postgirokonto 64 48 36-9. Ange på talongen Rååfilmen, namn och postadress.

Filmvisning

Lördagen den 31 oktober kl 15 visar vi film på museet. Vi kommer att gräva i arkiven och plocka fram något spännande. Kaffeservering.

Entréavgift 25 kr (även för medlemmar).

Julöppet

Annandag jul hålls traditionsenligt museet öppet mellan kl 13 och 16. Vi kommer att visa Perborns Råå-film klockan 14.

Ta familjen med dig till museet för en nostalgisk historiektion!

Medlemsbeviset

med nytt årskort bifogas detta nummer av Museitidningen. Utnyttja blankettens ändringsuppgift om du ändrat adress eller för annat meddelande. Ni kan också ringa Siv Olsson på tel 26 26 88.

Årsbetalande medlemmar betalar 100:- för år 2005. Ständiga medlemmar betalar givetvis ej någon avgift.

Vi tar tacksamt emot bidrag till vår museitidning. Använd gärna medlemsbevisets pg-blankett för inbetalningen.

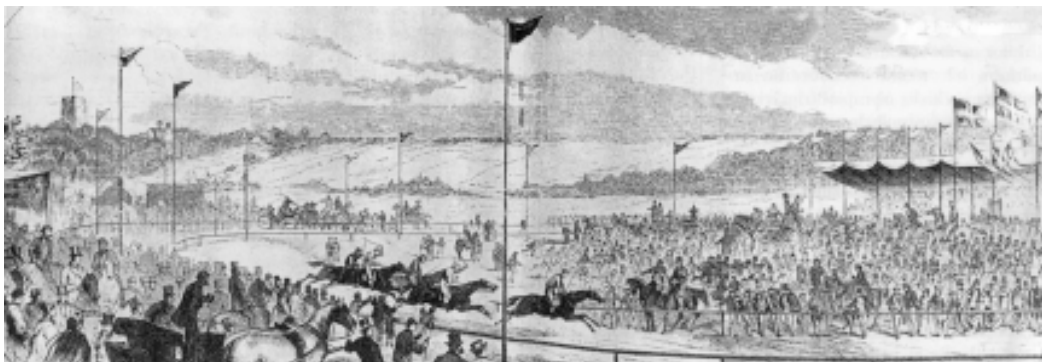
Årsmötet 2005

äger rum torsdagen den 17 mars.

KULTUR
ett nöje och ett måste

Olympiska Spelen i Ramlösa - vi var först!

Så här såg platsen för spelen ut ca 30 år efteråt. Bild ur Åke Svahns skrift.

Nu när OS-glöden har svalnat i Aten vill vi gärna berätta för våra läsare att Pierre de Coubertin ingalunda var först genom att i Aten 1896 ta initiativet till de moderna olympiska spelen. Mer än 60 år tidigare avhölls Olympiska Spelen i Ramlösa! Bland deltagarna finner vi Olof Olofsson, ”spelmann från Råå”, som verkar ha varit en man med god kondition och som lyckades väl i tävlingarna.

Vi noterar också att huligan-begreppet mycket väl kunde införts redan på 1830-talet....

Helsingborgsadvokaten och folklivsforskaren John Pape besökte 1936 vinterolympiaden i Garmisch-Partenkirchen. En liten notis i en tysk tidning fångade hans uppmärksamhet. Under rubriken ”Olympische Spiele in Schweden Schon vor hundert Jahren” berättade tidningen, att redan 1833 hade man i Sverige grundat en Olympisk förening med uppgift att i Norden återuppväcka intresset för de Olympiska Spelen. Åren 1834 och 1836 hade föreningen anordnat ”Olympiaden in der Nähe des Badortes Ramlösa”.

Pape blev förbluffad. Han var helsingborgskännare men hade aldrig tidigare sett några som helst uppgifter om dessa spel, som skulle ha ägt rum mer än 60 år före de moderna olympiska spelen.

Vid hemkomsten började han efterforskningar i den lokala press som fanns på

1830-talet. Han trodde att spelen hade gått ganska oförmärkt förbi men ingalunda. Pressen ägnade stor uppmärksamhet åt i synnerhet 1834 års spel.

Vem hade då tagit initiativet till Olympiska föreningen? Gustav Johan Schartau, son till Henrik, efterträdde vid 20 års ålder år 1814 P. H. Ling som fäktmästare vid Lunds universitet. På 1830-talet tillbringade han somrarna i Helsingborg, och i Helsingborgs-Posten den 28 juni 1834 presenterar han föreningen för första gången. Den 22 juli ägnar tidningens ledare hela första sidan åt föreningen. I direkt anslutning till ledaren finns också ett reportage från tävlingarna, som ägde rum den 17 juli. Man tävlade i fyra grenar: gymnastik, löpning 850 alnar (ca 500 meter), brottning samt äntring av en 17 alnar (ca 10 meter) hög såpad mast:

af det påträngande folket, hwilket i stort antal, lockadt af sakens nyhet, infunnit sig. Orsaken därtill war dels den för knappt utstakade arenan, dels att stafwarne ej före lekarnes början, liksom wid hästkapplöpningerne, anförtroddes åt personer, som i sig förenat både anseende och humanitet, utan åt pojkar och helt och hållet obscena personer. Wäl insågs detta misstag sedan; men det war då för sent och förgäfwes bemödade sig Landsfiskalen Timelin och hans pojksubstituter att i tid och otid sätta gränser för den nyfikna folkmassan. Icke hälften af de omkring arenan samlade damerna fick åskåda täflingarne och till och med många bättre personer af det starkare könet, som ej med knuffningar och stötar wille bana sig väg, gick det wäntade skådespelet förlorat. Då nu ordning och bewakande af densamma, är grundwalen för hwarje samhälles bestånd, äro wi öfwerlygade, att den förtjänstfulle ledaren och stiftaren af den Olympiska Föreningen, inseende dess nödwändighet äfven där, nästa år, widtager sådane mått och steg, att man ej kan få skäl att öfwerklaga ett samfund, som bör wara mönster på kraft och ordning, för motsatsen af densamma.”

P.H. Lings tal om ”att skillnaden mellan hög och låg försvinner på idrottsplatsen”, ett uttalande som Schartau hade hoppats skulle gälla, kom dock på skam. Ingen av officerarna från Helsingborgs kavalleriregemente ställde upp i tävlingarna. Helsingborgs-Posten spekulerar: Var det ”fördomar, blygsamhet eller andrygghet?” Tydligt är att de inte var intresserade av att

tävla med smedlärlingar, stalldrängar och spelmän.

Man hade planerat spel även för sommaren 1835, men de blev av okänd anledning inställda. Men året därpå, den 4 augusti 1836, arrangerades Olympiaden för andra gången. I stort sett var samma grenar som fanns 1834 även representerade denna gång. Men en nyhet fanns: ”Åt den som författar och uppläser den bästa afhandling om de forna Olympiska Spelen jemförde med Medeltidens riddarspel..... priset en krans af ek och lager.”

HP har denna gång ett mycket kort reportage om tävlingarna. Ingenting om antalet deltagare i de olika grenarna, ingenting om resultat, ingenting om segrarna. Man undrar varför tidningen ägnat så litet utrymme åt spelen denna gång. 1834 hade det varit svårt att upprätthålla ordningen. Man antyder att det varit lika illa 1836 och uttalar förhoppningar om att det ska bli bättre nästa gång.

Men det blev aldrig någon nästa gång i Ramlösa. Det enda minne som finns kvar av de första olympiska spelen är kvarteret Olympiaden med gatunamnen Rännarbanan, Kapplöpningsgatan och Fäktmästaregatan.

Åsa Rausing-Roos

Detta är en något förkortad version av Åsa Rausing-Roos artikel i "Hellenika" nr 2 1996 (utg. av Föreningen Svenska Atheninstitutets Vänner). Mer om de Olympiska spelen i Ramlösa hittar ni i John Papes artikel "Olympiska spelen i Hälsingborg på 1830-talet" (Kring Kärnan 4, 1951) och i Åke Svahns "Olympiska spelen" (utg. av Föreningen Idrottsarkivet i Helsingborg 1984).

Från musiklivet på Råå

Samtal med Olly

När man talar om livet på Råå dyker detta med sjöfart och fiske ofta upp. I själva verket är det centrala begrepp. Samhället var ju en gång landets största fiskeläge. Viktigt är också det religiösa livet. Då är vi snart inne på musiklivet som rör sig mycket kring namnet Hugo Andersson och Råå Musiksällskap. En institution som har sina rötter i Missionsförsamlingen där.

Tillsammans med Hugos syster, Olly Andersson och Åsa Rausing-Roos har vi gjort tillbakablickar och försökt fånga tidsandan med tonvikt lagd på musiklivet. Brodern Hugo blir då av förklarliga skäl en centralgestalt.

Olly, nu över 91 år, har ett klart intellekt och minnet kan man avundas henne. Rätt igenom handlar våra samtal om kulturhistoria med många olika inslag. Det måste betonas att det är lätt att trivas i hennes sällskap.

-Vi växte upp i området intill vattentorget, där våra föräldrar byggde sitt hus. Mor var sömmerska och far skeppare på Olof Bengtssons "Regina", där han tog vid då Bengtsson lade av. Han seglade på hamnar i Norrland, Finland och England. Från barnaåren minns jag när far kom hem med ett par skidor till Hugo. Han hade köpt dem

i en hamn i Norrland.

Olly började sitt första arbete i Nelly Björks triksåffär när hon var 14 år. -Det krävdes att jag skulle bo där också. Jag gick hem efter arbetstiden. När jag skulle tillbaka var det alltid någon som följde mig till affären. Minns så väl hur mor och jag grät den första kvällen när jag skulle ge mig av tillbaka. Mor menade att jag skulle få ett arbete där jag kunde bo hemma.

Nästa plats blev mejeriet, där hon sålde mjölk. Där arbetade också Erik Larsson, som kom från en lantmannaskola i Halland.

Ollys och Hugos barndomshem på Läsögatan. Privat foto.

Olly och Hugo. Privat foto.

-Minns att Erik började skriva små noveller och annat. Han blev så småningom journalist på Öresunds-Posten. När mjölkbutikerna lades ner fick jag erbjudande om plats på Råådalens Tvätts kontor. -Det var spännande. Jag kunde inget om sådant arbete. Men det gick - jag följde kurser i Yrkesskolan på kvällarna.

Skrammelorkestern

Lillebror Hugo kommer allt oftare in i bilden. 1949 samlade han några pojkar i 8-12-årsåldern i Råå Missionsförening vid Torpgatan. De hade mest drivit omkring och behövde sysselsättning.

-Hugo bildade en skrammelorkester och pojkarna strömmade till. Han ledde gruppen med sin fiol och pojkarna sjöng psalmer för glatta livet och skamlade med grytlock, plåthandfat och alla sorters plåtburkar.

-Rätt snart inbjöds föräldrarna. Det kom så mycket folk att de måste låta dörrarna

stå på vid gavel. Orkestern blev snart ett populärt inslag som drog det med sig att allt fler riktiga instrument kom med i orkestern. Vill minnas att Einar Andersson spelade orgel också. Och en tös som hörde hemma i flickgruppen undrade om hon inte kunde få vara med och spela dragspel.

Råå Missionsorkester

Hugo gick vidare. Vart efter försvann grytorna och burkarna. Folk kom dit och skänkte stråk- och blåsinstrument. Det var då Skrammelorkestern blev både Råå Missionsorkester och Hugos Orkester.

-Tro det eller ej. Dragspelet hängde med. Hugo skojade och sa en gång att han trodde att han var den enda som dirigerat Beethoven för stråkar och dragspel.

Tidigt 60-tal flyttade orkestern från Torpgatan till den gamla godtemplarlokalen vid Mårtensgatan. 1971 kom de över till Mejerivillan. 1977 blev det dags för Metodistkyrkan vid Östergatan.

-Redan 1967 hade det bildats en damkör. Minns också att Gurli Hagman ledde en flickkör som samarbetade med Hugo. Från den tiden kommer jag väl ihåg Hugos Gagliano-fiol från 1769, som han kommit över och vårdade ömt. Annars kände han väl till de flesta instrument.

-På en turné som startade i Huskvarna 1962 kunde uppsättningen se ut så här: sex första violiner, sex andravioliner, tre oktavioliner, två cello, en oboe, en flöjt, två klarinetter, två trumpeter, ett horn, en basun, två pukor och piano.

På väggen där vi sitter och samtalar hänger en skuren intarsiatavla som Hugo gjorde strax före sin bortgång. Motivet är "Villa Sjösäker" på stranden och verkar central då Olly plockar bland minnesbilderna, som ofta också berör Pålstorps ängar vid vattentornet. Olly minns och berättar.

-Intill hade Fritz Netzler sitt sommarhus. Han var läkare i Helsingborg och tog emot folk där ute också. I hallen hade de en stor gunghäst som jag hade ett gott öga till. Han hade förresten sin brevlåda på vårt

staket.

-Hugo hade verkstad där hemma. Han blev både snickare och konsthantverkare. Han ritade fönster till Sundsgårdens bönerum. Särskilt kommer jag ihåg en sparbössa utformad som Sundsgården som han tillverkade. Hugo gjorde altarskåpet i Vällinge församlingshem också. Inte att förglömma ett vackert skrin till Emanuelskyrkan på Råå.

Olly återkommer till ungdomsgruppen i Missionsförsamlingen. Vi bläddrar i klippalbumen som Hugo svarat för. -Det handlade ju mycket om musik i Hugos liv. Han plockade fram både gammal och glömd musik. Var flera gånger i Stockholm och grävde också.

-Glömmer inte det stora projektet med Gunnar Wennerbergs oratorium "Jesu Dom". 175 personer var inblandade. Hugo var samordnare och dirigent. Det var omfattande förberedelser med framförande i Gustav Adolfskyrkan. Verket hade bara uppförts en gång tidigare, på Musikaliska Akademien 1901.

-Andra verk som togs upp var "Hosian-

Hugos intarsiatavla "Villa Sjösäker".

na”, Voglers Symfoni i C-dur framfördes i Tivolis konserthall i Köpenhamn och väckte uppmärksamhet. Ett annat verk var Eduard Brendlers ”Spastaras död”. Texten var från Bengt Brendler Lidners ”Grefvinnan Spastaras död”.

-Det blev många konserter genom åren, som Hugo både arrangerade och dirigerade. Från Malmö och Danmark i söder till en lång turné som gick ända upp till Dalarne i norr.

-Många kända solister har varit med. I en konsert i Mariakyrkan medverkade Margit Götrik, Ida Krag, Mereta Allbak, Sven Lundin, Lars Bertil Jönsson. De var förresten med i flera sammanhang.

-Vi var runt och spelade och sjöng både på fångelser och sjukhus, tillägger Olly. Efter en del funderingar kommer det fram att Olly själv var en flitigt anlitad solist.

-I vår familj har det handlat mycket om sång och musik. Erinrar mig då Hugo på senare år en gång utbrast: ”Olly, vi har levtt ett rikt liv!” Jag har för mig att han både menade musiken och vår familj. Hugo och hans hustru Henny hade döttrarna Ulla-

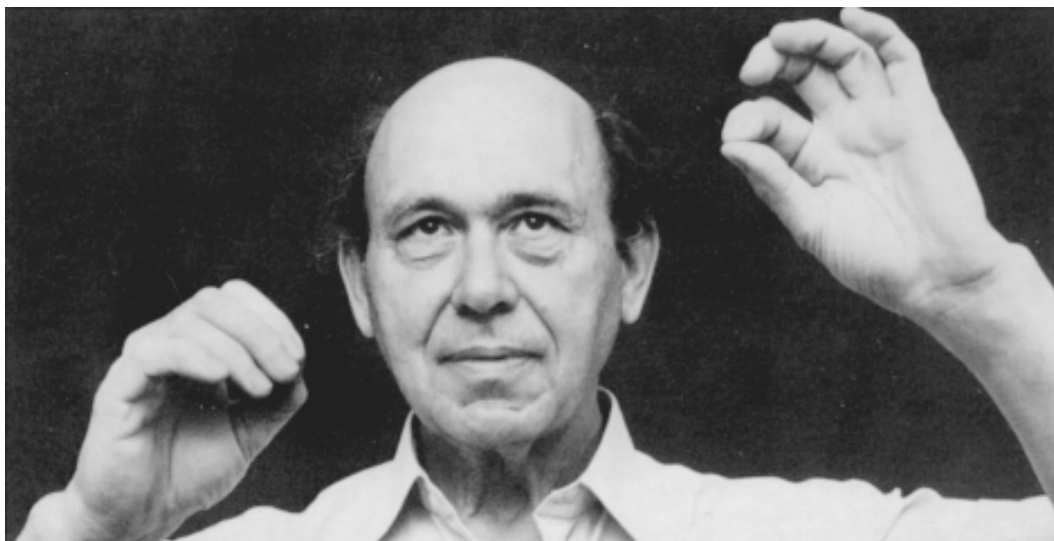
Britt och Inga-Maj. Ulla-Britt fångades också av musiken. Hon var förresten konsertermästare i sällskapet. Tog examen i diplomklassen på det Konglige Danske Musikkonservatorium. Hon studerade både för Nora Baranowski och Erling Bloch i Köpenhamn. Nu är hon musikpedagog i Halmstad.

Stort jubileum 1974

1972 fick Hugo Andersson Helsingborgs kulturstipendium. Ett annat märkesår var då Musiksällskapet firade 25-årsjubileum 1974.

-Med anslag från kommunen och Rikskonserter kunde de anlita professor Lars-Erik Larsson. Han komponerade opus 64 ”Råårokoko”. Den döptes senare om till ”Barococo” som väl ansågs mera gångbart utåt. -Sviten hade sex satser varav kompositören döpte fem efter gatunamn på Råå: ”Entrata på Orkestergatan”, ”Gavott på Fagottgatan”, ”Sonata på Kvartettgatan”, ”Menuett på Klarinettgatan”, ”Barkaroll på Råå-ån”, ”Kadrilj på Spelmansgatan”.

-Det var ett stort evenemang, tillägger

Hugo i dirigenttagen. Från LPn "Från advent till trettondedagen", foto HD-foto.

Råå Musikällskap i samband med inspelningen av LPn. Foto AB Helsingborgsbild.

Olly. Med okända svenska mästare från 1600-talet och framåt. "Davids Psalm 150" från 1700-talet. Så minns jag både Berwald och Peterson-Berger.

Samarbete med Lund och Danmark

-Två danskar har komponerat för Musikällskapet. Tonsättaren Niels Viggo Bentzon en symfoni och Vagn Holmboe "Davids psalm 32" för kör och orkester. Sällskapet stod även för uruppförandet av Lars Hallnäs' "Koral för orkester".

Hon berättar om en fin musikgudstjänst i Raus kyrka i samarbete med Lunds Universitet året efter. De spelade verk av Beethoven, Brendler och en tysk mäsas av Schubert. Solister var Bo Karlsson och Börge Sörensen, båda på oboe, och Caj Larsson på engelskt horn. Hugo dirigerade och Sten Werner stod för altartjänsten.

-Hugo hade goda kontakter med musiklivet i Danmark. Vill minnas att Holmboe skrev "Opus 117" för orkestern redan 1972.

-Ett beställningsverk kom från Niels Viggo Bentzon, "Sinfonia", opus 402. Med stöd av Rikskonserter och SOR-stipendium.

En minnesrik konsert var 100-årsfirandet av B W Hallberg, en nästan okänd tonsättare. Han var verksam i Landskrona, född 1824 i Asmundtorp och död 1883 i Landskrona. Han var en tid organist i Sofia Albertina kyrka. 1983 framfördes "Symfoni i F-dur" i kompositörens hemstad. Hallberg spelades också i Gustav Adolfskyrkan i Helsingborg. Den gången framfördes också samma aria som Jenny Lind sjöng vid sitt sista framträdande innan hon lämnade Sverige.

Musik längs Råå-ån

Olly bläddrar i albumet och erinrar sig.

-Hallberg komponerade också ett lätt samt scherzo som han tillägnade Tivoli-konserternas skapare, Hans Christian Lumbye. Hallbergs musik kom med i en annan

populär programserie som genomfördes både på 70- och 80-talen, ”Musik längs Råå-ån”.

-Arrangemanget berörde en rad platser i dalen och dess närhet. Det var ett samarbete mellan Kursverksamheten vid Lunds Universitet, Råå Musiksällskap och församlingarna i Raus, Kvistofta, Välluv, Bårslöv, Fjärestad, Ottarp, Sireköpinge och Glumslöv.

-Vill minnas att framföranden skedde också på andra håll. I Ystad, Ängelholm, Helsingborg, Vadensjö, Asmundtorp, Höganäs, Slimminge.

-Musiksällskapet framträdde på många andra platser också, påpekar Olly. Kommer ihåg både Höllviksstrand och Soldat-hemmet i Ljungbyhed. Det förekom framträdanden både i radio och tv.

-Så minns jag då Bo Karlsson i Ramlösa kom med sin symfoni. 1963 tror jag. Han var nog bara 14 år och skrev senare ett hundratal pianostycken.

-Det var ett rikt musikliv här på Råå, sammanfattar Olly. Tror inte jag överdriver om jag påstår att Hugo stod mitt i det. Han var en eldsjäl. Musiken var tidigt central i familjen.

Emigrationen som inte blev av

Hon dröjer sig tillbaka. Tittar en stund på mig.

-Det var nog nära att jag inte hade funnits till. Men det hör ju inte hit. Hon väcker nyfikenheten och jag får henne att berätta.

-Du förstår, min mor Hilma berättade en gång att hon som så många andra skulle emigrera. Hon hade syskon som rest både till Amerika och Australien.

-Hilma hade biljett och amerikakofferten var packad. Den står förresten här i källaren. Det var 1903, samma år som Hälsingborgs-utställningen. De stod beredda att gå ombord på det väntande farty-

get. Mor stod intill ett springvatten och funderade. Det var nog vemodigt.

-En tant kom fram till henne, såg allvarligt på henne och uppmanade henne att inte resa för ingen skulle komma och möta henne. -Morfar hade hört det och uppmanade min mor att lämna tillbaka biljetten. Det gjorde hon. Morbor Karl som redan fanns i Amerika skrev senare i ett brev hem att det var bäst mor blev kvar i det gamla landet. Och tillade: ”Du är alldeles för god för att komma hit.”

-Nu sitter jag här. Hon ser belåten ut. Lite drömmande. Erinrar sig att lillebror Hugo fick Sveriges Orkesterföreningars Riksförbunds guldmedalj för rätt många år sedan. Hugo lämnade ordförandeposten i Råå Musiksällskap 1985. Han gick ur tiden 1997.

Jag undrar hur hon tycker om allt nytt i musikväg som väller över oss. Olly funderar lite och erinrar sig Hugos syn på frågan: ”Familjen Andersson ligger inte för pop. Inte ens Beatles. Det är för högt och uppskruvat. Vi har vår frikyrkliga tro.”

Ett rikt liv

Livet går vidare. Olly verkar tillfredsställd med sin tillvaro. Minnena är ett gott sällskap. Allt ifrån barndomen och åren i Pålstorps skola. Livet med folket i samhället, fiskare, skeppare, redare, sjömän, lotsar och den där speciella lukten som var typisk för fiskelägena. Inte minst tjärdoften då fisknäten preparerades.

Hon visar en stor provkarta på spetsar som hon virkat. Hennes fritidshobby har alltid varit olika former av handarbeten, knyppling, väva och sy.

Var fjortonde dag hämtas hon till syföreningen i Missionshuset. Hon talar särskilt om deras träffar och den omtalade ”Luren-drejardagen”.

Det religiösa livet med många församlingar har varit viktigt för Råå. Olly tar upp

Olly vid köksbordet. Foto Cal Åström.

ett viktigt namn, en föregångare som betytt mycket.

-Nykterhetskämpen Peter Wieselgren som var kyrkoherde i Helsingborg i mitten av 1800-talet. Hans pastorat omfattade också Råå. Han var en omtalad nykterhetsman. Reste runt i landet och talade om den utbredda dryckenskapen som var roten till allt våld och fattigdomen. Nykterhetsföreningar bildades. Riksdagens beslut om

förbudet mot husbehovsbränning blev vändpunkten. Ungefär samtidigt kom den omtalade väckelserörelsen igång och nådde hit också har jag förstått. Det religiösa livet har betytt mycket här på Råå. Liksom musiklivet.

Olly funderar lite. Läger ihop albumen och gör en lågmäld markering. -Säger som Hugo sa en gång: Vi har haft ett rikt liv.

Curt Goedecke

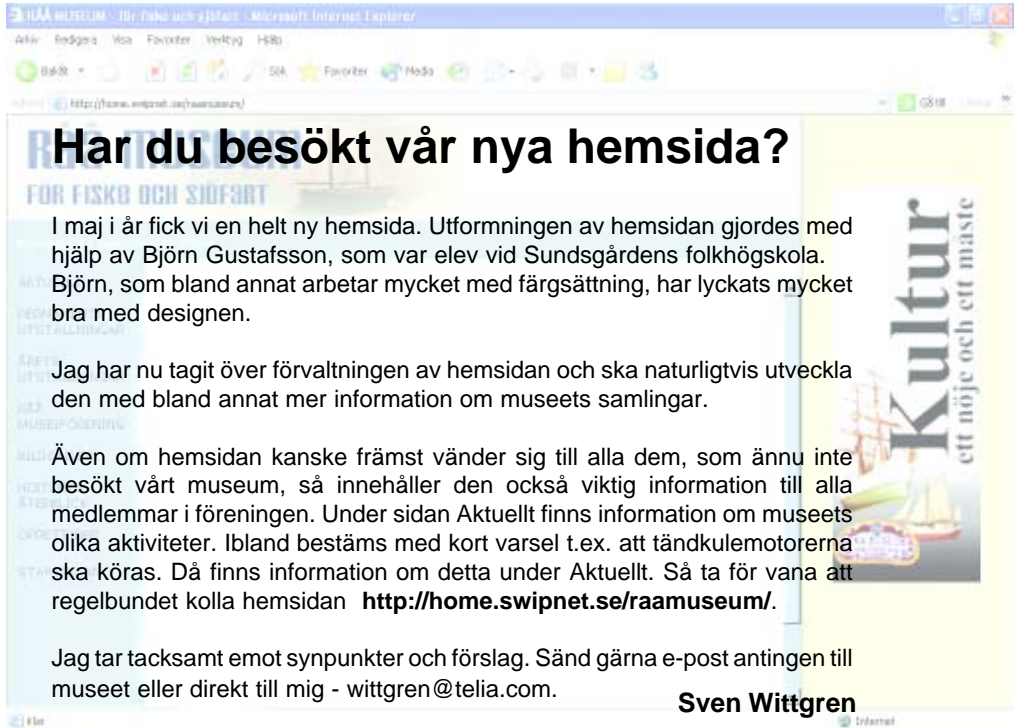
MUSEITIDNINGEN

Redaktör:

Åsa Rausing-Roos
Näckrosgratan 2
25271 Råå
Tel 042-26 03 34

Layout och redigering:

Cal Åström
I redaktionen:
Marianne Wittgren
Ragnar Thornberg

Har du besökt vår nya hemsida?

FÖR FISKE OCH SJÖFART

I maj i år fick vi en helt ny hemsida. Utformningen av hemsidan gjordes med hjälp av Björn Gustafsson, som var elev vid Sundsgårdens folkhögskola. Björn, som bland annat arbetar mycket med färgsättning, har lyckats mycket bra med designen.

Jag har nu tagit över förvaltningen av hemsidan och ska naturligtvis utveckla den med bland annat mer information om museets samlingar.

Även om hemsidan kanske främst vänder sig till alla dem, som ännu inte besökt vårt museum, så innehåller den också viktig information till alla medlemmar i föreningen. Under sidan Aktuellt finns information om museets olika aktiviteter. Ibland bestäms med kort varsel t.ex. att tändkulemotorerna ska köras. Då finns information om detta under Aktuellt. Så ta för vana att regelbundet kolla hemsidan <http://home.swipnet.se/raamuseum/>.

Jag tar tacksamt emot synpunkter och förslag. Sänd gärna e-post antingen till museet eller direkt till mig - wittgren@telia.com.

Sven Wittgren

RÅÅ MUSEUM FÖR FISKE OCH SJÖFART, grundat 1933
Hamnplan, 252 70 Råå, tel 042-26 11 31, postgiro 64 48 36-9
Email: raa.museum@swipnet.se Web: home.swipnet.se/raamuseum/

Museet öppet under vinterhalvåret onsdagar 17-20.
Stängt 2 december - 11 januari.

Öppet för grupper efter tidsbeställning hos Siv Olsson, tel 042-262688.

FöreningsSparbanken stöder

